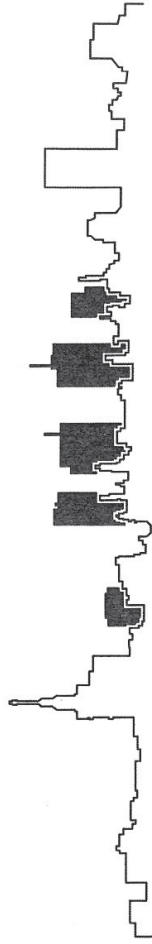

SZKOŁA GŁÓWNA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO

WYDZIAŁ OGRODNICTWA I ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU W WARSZAWIE
KATEDRA ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU

KATEDRA OCHRONY ŚRODOWISKA
KATEDRA SZTUKI KRAJOBRAZU
SAMODZIELNA PRACOWNIA OCENY I WYCENY ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

URZĄD MIASTA STOLECZNEGO WARSZAWY
BIURO ARCHITEKTURY I PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
CENTRUM KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

HORYZONTY ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU

METODA ARCHITEKTURY KRAJOBRAZU

REDAKCJA NAUKOWA

BARBARA SZULCZEWSKA, PROF. SGGW
DR HAB. INŻ.
DR HAB. INŻ.
MAREK SZUMAŃSKI

WYDAWNICTWO "WIEŚ JUTRA"
WARSZAWA 2010

Redakcja naukowa

dr hab. inż. Barbara Szulczewska, prof. SGGW
dr hab. inż. Marek Szumański

Recenzenci

prof. dr hab. Marek Kosmala
prof. dr hab. Jan Rylke
prof. dr hab. Czesław Wysocki
dr hab. Barbara Żarska, prof. SGGW
dr hab. Jacek Borowski
dr hab. Zbigniew Karaczun
dr hab. Jeremi Królikowski
dr hab. Janusz Skalski

Publikacja została przygotowana z okazji jubileuszu 80-lecia nauczania architektury krajobrazu w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Publikacja współfinansowana ze środków Miasta Stołecznego Warszawy.

Projekt logo XIII Forum – dr hab. inż. Marek Szumański
Opracowanie redakcyjne – mgr Ada Krzeczowska
Opracowanie techniczne i projekt okładki – Barbara Werbanowska

Egzemplarz udostępniany jest bezpłatnie.
© Copyright by Wydawnictwo „Wiś Jutra”
ISBN: 978-83-89503-85-5

Wydawnictwo „Wiś Jutra”
ul. Bruzdowa 112 F
02-991 Warszawa
Nakład: 200 egz., ark. wyd. 11,25, ark. druk. 8,00

METODA ANALIZY POWIĄZAŃ ORGANICZNYCH W STUDIACH KRAJOBRAZOWYCH

Dr inż. KRZYSZTOF M. ROSTAŃSKI

Politechnika Śląska w Gliwicach

Wstęp

W końcu XX wieku, nowe technologie i możliwości w architekturze oraz zbliżenie architektury do sztuki rzeźbiarskiej, wywołały efekt przeniesienia ciężaru z budowy obiektów w kontekście terenu, na realizację autonomicznych wizji projektanta. Z jednej strony, jesteśmy świadkami pozytywnego zamieszania, dzięki któremu powstają nowe prądy twórcze, ciekawe zróżnicowanie i bogactwo formalne, z drugiej – widzimy często ignorowanie lokalnego kolorytu, cennego, niepowtarzalnego charakteru miejsca. Mówi się o homogenizacji architektury na całym świecie. Rodzi się więc pytanie – jak łączyć i wydobywać wartości pozytywne, a unikać powielania form zacierających walory lokalne. Pewną próbą odpowiedzi jest idea organiczności. Ma ona swoją wieloletnią tradycję, zawsze jednak traktowana była jako pewne, niekonieczne dopełnienie procesu projektowego. Istotnym elementem jest tu świadomość tego, że natura i kultura nie są z zasady antagonistyczne. Człowiek z wytworami swojej cywilizacji jest wciąż elementem przyrody. Ma prawo zmieniać swoje otoczenie tak samo, jak mają do tego prawo mrówki i bobry. Różnica polega jednak na skali potencjalnych zmian, jaka bywa dla przyrody niszcząca. Jedynym rozwiązaniem jest łączenie ludzkich idei z prawami przyrody. Połączenie ustaleń takich aktów, jak Konwencja o Ochronie Bioróżnorodności i Europejska Konwencja Krajobrazowa, daje nadzieję na budowanie środowiska zróżnicowanego lokalnie, pełnego charakteru i niepowtarzalnego uroku – środowiska organicznego. Organiczność jest wyrazem zrównoważonej struktury. Struktura taka jest rozumiana jako układ elementów powiązanych między sobą relacjami funkcjonalnymi i formalnymi, wynikający z uwarunkowań lokalnych, współdziałający z otoczeniem w sposób zapewniający optymalne funkcjonowanie. Taki obraz wyłania się z realizacji zaleceń analiz środowiskowych oraz zaleceń estetycznych, traktujących przestrzeń jako żywy organizm. Celem pracy było przedstawienie metody zarówno w aspektach ekologicznych, jak i estetycznych, która daje szeroką podstawę dla decyzji projektowych związanych z kształtowaniem przestrzeni organicznych.

Metodyka

W ramach realizacji wielu projektów prowadzono obserwacje, jakie czynniki najmocniej wpływają na stabilność i dalsze sprawne funkcjonowanie obiektu – terenu podlegającego przebudowie. Obserwacje te konsultowano ze specjalistami z dziedzin: biologii, geografii i architektury. Wyodrębniono czynniki środowiskowe, które uznano za decydujące. W dziedzinie estetyki przyjęto za podstawę oceny czynniki wskazane przez Christophera Alexandra w czterotomowym dziele „The Nature of Order”. Poddano krytycznej analizie wnioski, jakie proponował, dostosowując je do idei struktury przestrzennej jako wyniku działania zróżnicowanych procesów. Efektem jest lista czynników podstawowych, wymagających oceny i wskazanie istotnych kierunków zmian, jakie winny być uwzględnione w projekcie, który ma na celu budowę organicznej struktury przestrzennej.

Obraz przestrzeni jako żywej struktury

Człowiek ma w swej świadomości obraz świata, który jest zdaniem Alexandra, esencjalnie mechanistyczny w swej naturze [Alexander 2002a]. Przejawia się w myśleniu, że cały wszechświat jest ślepym mechanizmem, działającym automatycznie pod wpływem prostych „praw przyrody”, których ilustracją jest model atomu Bohra, z mechaniką jemu właściwą, czyli zasadą prostych akcji i reakcji. Już około 1640 roku Kartezjusz sugerował, że aby poznać sposób działania czegoś, należy sobie wyobrazić, że jest to maszyna. [Alexander 2002a]. Wizja mechanizmu wyklucza, zdaniem Alexandra artystyczny aspekt indywidualistyczny. Logika, w tym sposobie podejścia, jest kategorycznie dwuwartościowa. Coś więc jest złote lub nie jest złote. Kwestia, czy jest to piękny odcień, nie ma tu znaczenia. Dla Alexandra ilustracją destrukcyjnego działania wizji mechanistycznej dla architektury jest Radian City Le Corbusiera, w którym ścisła separacja funkcji determinowała porządek miasta. W podobny sposób, nie licząc się z kontekstem, powstają często budynki – pomniki, czy też budynki – rzeźby. Alexander nie zauważa tu jednak tak bardzo naturalnego zjawiska strojnego kontrastu, jaki powszechnie wykorzystują zwierzęta w rytuałach godowych. Wyróżniająca się swym kwiatostanem roślina jest również czymś naturalnym, a jednak wywołującym w swym otoczeniu gwałtowne zaburzenie struktury. Istnieje więc jedność z otoczeniem na zasadzie stonowanej harmonii, ale jest też wpisana w naturę wyjątkowość. Brak założonej wyjątkowości i brak naturalnego czynnika przypadkowości rodzi rodzaj konformizmu – destrukcyjnego dla procesów ewolucyjnych doskonalących przestrzeń. W przedmowie do „Języka wzorców” Lenartowicz napisał: „Każdorazowo rozwiązanie problemu projektowego zaczyna się od próby dopasowania dwóch całości: formy i jej kontekstu. Dobre dopasowanie tych dwóch elementów jest trudne do uchwycenia, ponieważ to, co jest dopasowane, nie rzuca się w oczy” [Alexander 2008]. Przyjęcie bezkrytycznie metody Alexandra może prowadzić do pewnej stagnacji struktury. Dla Alexandra istnieją dwa zasadnicze aspekty architektury: funkcja i ornament. Konieczne zatem jest ujmowanie jej w jednoczesnym kontekście porządku funkcjonalnego i porządku ornamentalnego, jako dwóch aspektów tego samego uporządkowania. Alexander buduje teorię struktur naturalnych, które są oparte na pojęciu „całości” [Alexander 2002b]. Te całości wyrażają pewien rodzaj uporządkowania, który wynikając z natury rzeczy, posiada w sobie pewien stopień „życia”. Całości posiadają centra akcenty podporządkowujące sobie kompozycję. Tworzą wraz z innymi całości coraz wyższych rzędów, zawsze wspierając strukturę ogólną. W analizach buduje się sieć takich całości, które nakłada się na elementy zagospodarowania terenu, porównując jej zgodność z wymienionymi w dalszej części artykułu piętnastoma kryteriami.

Alexander drażąc wciąż zagadnienie estetycznej harmonii przecenia jednak rolę ornamentu, samej konfiguracji jego elementów. Mimo, że przyznaje, iż forma ornamentu jest wynikiem relacji z otoczeniem, to jednak wspomniana konfiguracja jest dla niego wystarczająca dla oceny czy dany obiekt ma w sobie więcej, czy mniej „życia”. W analizach, jakie proponowane są w niniejszej pracy przyjmuje się przełożenie akcentu z konfiguracji na wynik procesu. Podstawą procesów przyrodniczych, które dają nadzieję na zdolność do samoregulacji i trwałości elementów żywych jest zgodność organizmów z siedliskiem i ich rodzimy charakter. Jest to szczególnie ważne dla użytkowników ekologicznych i parków o dużej powierzchni, ale w każdym założeniu urbanistycznym należało by rozważyć możliwość zastosowania elementów przyrodniczych o rodzimym charakterze.

Biorąc więc pod uwagę biologiczne funkcjonowanie terenu, rzeczą pierwszorzędną jest waloryzacja terenu, wskazująca jego fragmenty do bezwzględnej ochrony, do ewentualnego wzbogacenia bioróżnorodności i takie, które dają większą swobodę projektową. Oczywiście bioróżnorodność nie jest tu rozumiana jako prosta wielość gatunków i odmian. Rośliny obce traktuje się jako zagrożenie dla niej, aczkolwiek w założeniach formalnych oddalonych od terenów o znaczącej wartości przyrodniczej, mają one pełne prawo do pierwszeństwa. Wykonanie wspomnianej waloryzacji powinien prowadzić zespół różnych specjalistów pod kierunkiem głównego projektanta. Spójność i przydatność ocen wynika w sposób zasadniczy z celu, jaki narzuca właśnie główny projektant. On też w ostatecznym podsumowaniu nadaje właściwą wagę poszczególnym składowym waloryzacji. Podobne podejście proponuje się odnośnie czynników estetycznych. Tu również istotna jest właściwa waloryzacja terenu, mająca za cel wspieranie walorów przyrodniczych i utrzymywanie związku z charakterem terenu. Struktury przyrodnicze są wysoko zorganizowane. Alexander proponuje więc rozważenie podobnego zorganizowania przez analizę następujących piętnastu kryteriów [Alexander 2002b]:

- (1) poziomy skali – duża różnorodność dobrze wykształconych całości w wielu różnych skalach,
- (2) silne centra – całości posiadają centra generowane poprzez ich otoczenie; nawet zasłonięcie punktu kulminacyjnego nie przeszkadza w lokalizacji centrum,
- (3) granice – uczyniają centrum, formułują pole sił tworzących i intensyfikujących centrum, stanowią również element łączący centrum z jego otoczeniem, jakie występuje poza granicą,
- (4) alternatywne powtórzenia – centra wzmacniają inne centra przez powtórzenia, a powtarzalny rytm centrów podkreślany jest przez dodatkowy rytm, związany z tym pierwszym, np. na wyższym poziomie i wzmacnia pierwszy przez rodzaj przeciwwagi,
- (5) pozytywna przestrzeń – elementy wzoru tworzą przestrzenie wypukłe o zorganizowanym charakterze i funkcji – brak tu przestrzeni przypadkowych i niepotrzebnych, każdy kształt stanowi silne centrum i każda przestrzeń posiada jedno dominujące centrum wewnątrz,
- (6) dobry kształt – kształt wywołujący pozytywne emocje, często piękny przez swoją subtelność, kształt posiadający wysoki stopień wewnętrznej symetrii, z dobrze zaznaczonym centrum, lecz niekoniecznie w geometrycznym środku, tworzący wokół siebie przestrzenie pozytywowe, wyraźnie wyróżniony z otoczenia, mocno zwarty, daje wrażenie obiektu zamkniętego i kompletnego, najlepsze kształty to: kwadrat, segment linii, grot strzały, hak, trójkąt, rząd kropek, koło, rozeta, diament, kształt litery S, półkole, gwiazda, schody, krzyż, fale, spirala, drzewo, ośmiokąt,
- (7) lokalne symetrie – centra związane są zwykle z lokalnymi symetrami, które je wzmacniają, idealnym przykładem są tu drobne place Rzymu, na których pojawiają się symetryczne układy porządkujące kompozycję nieregularnych wnętrzy,
- (8) głębokie związanie i niejednoznaczność – cecha powodująca, że lokalne centrum bardzo trudno jest wydzielić z jego otoczenia, jego elementy i elementy sąsiednich centrów współpracują i przenikają się wzajemnie,
- (9) kontrast – cechą życia jest różnorodność, centra posiadają siłę, gdy są wyraźne,
- (10) stopniowanie – struktury centrów w sposób stopniowy przechodzą w struktury kolejnych rzędów, (11) surowość – obiekty żywe posiadają pewną morfologiczną surowość, co nie jest jedynie wynikiem prostej niedokładności; nie ma w nich per-

fektywnej identyczności, ale ich części składają się w formę o czytelnej symetrii czy innej wyraznej strukturze; można powiedzieć, że obiekty surowe w swej formie są autentyczne, nie ma w nich sztuczności,

- (12) echo – w obiektach żywych pojawiają się rytmy powtórzeń, które są budowane z elementów podobnych, choć nie takich samych; czasem wynika to z podobieństwa kątów, jakie powtarzają się w kolejnych centrach, czasem są to podobne grupy zieleni; wiąże one wyrażnie obiekt z jego otoczeniem,
- (13) pustka – obiekty bliskie doskonałej całości posiadają w swym centrum rodzaj pustki otoczonej skomplikowanymi formami,
- (14) prostota i wewnętrzny spokój – obiekty stanowiące całość i emanujące życiem wydają się być zawsze proste, często przejawia się to w czystości form geometrycznych; to, co nie jest potrzebne, jest tu odrzucone, to co pozostaje, postać powinien rodzaj wewnętrznej spójności,
- (15) brak rozdzielania – obiekty żywe, tworzące całość, posiadają wiele poziomów centrów, które w sposób płynny przechodzą w otoczenie; obiekty takie wydają się wynikać z otoczenia.

Wymienione cechy budują formalny organiczny związek obiektu z jego otoczeniem. Wydaje się, że im głębiej projektant rozważy organizację kształtowanej struktury, tym łatwiej uzyska harmonię z otoczeniem i w dłuższej perspektywie akceptację społeczną.

Wyróżniono dwie grupy czynników dotyczących analizy terenu: czynniki środowiskowe i estetyczne [Rostański 2007].

Do czynników środowiskowych zaliczono:

• kryteria ekologiczne:

- rola w strukturze terenu: 1.1.1. źródło zasilenia systemu zieleni – wysoka wartość – ograniczona ingerencja, 1.1.2. element korytarza ekologicznego – wartość pośrednia – zmiany zależne od lokalnych uwarunkowań, pożądane wzbogacanie bioróżnorodności, 1.1.3. element uzupełniający – niska wartość – zmiany zależne od lokalnych uwarunkowań,
- powiązanie ze strukturą przyrodniczą miasta: 1.2.1. dobrze powiązane z innymi elementami – wysoka wartość – możliwe wzbogacanie bioróżnorodności, 1.2.2. obiekt izolowany – niska wartość – możliwe różne formy zagospodarowania, – zróżnicowanie siedliskowe: 1.3.1. wysokie – wysoka wartość – możliwe wzbogacanie bioróżnorodności, 1.3.2. niskie – niska wartość – możliwe różne formy zagospodarowania,
- kształt terenu: 1.4.1. zwarty – wysoka wartość – różne, niedegradujące formy zagospodarowania zależne od potrzeb, 1.4.2. o rozbudowanej linii brzegowej – średnia wartość – możliwe wzbogacanie bioróżnorodności, 1.4.3. rozczłonkowany – niska wartość – możliwe wzbogacanie bioróżnorodności i różne formy zagospodarowania,
- rozmiar terenu: 1.5.1. ponad 2,0 ha – duże znaczenie – pożądane wzbogacanie bioróżnorodności, 1.5.2. 0,5-2,0 ha – średnia wartość – możliwe wzbogacanie różnorodności, 1.5.3. poniżej 0,5 ha – niska wartość – możliwe różne formy zagospodarowania,
- warunki glebowe: 1.6.1. możliwa adaptacja – ograniczone działania agrotechniczne, 1.6.2. konieczna częściowa wymiana gleby – działania agrotechniczne na fragmentach terenu lub ograniczone użytkowanie całego terenu, 1.6.3. konieczna pełna zmiana – wymiana całej, wierzchniej warstwy gruntu,

- stosunki wodne: 1.7.1. możliwa adaptacja – w zależności od sytuacji ograniczone działania projektowe lub wzbogacanie wartości ekologicznych, 1.7.2. konieczne zwiększenie możliwości retencyjnych terenu,

- **roślinność:**

- potencjał biocenotyczny: 2.1.1. roślinność zgodna z potencjalną – wysoka wartość – ochrona, możliwe wzbogacanie bioróżnorodności, 2.1.2. roślinność potencjalna wraz z roślinnością synantropijną i ozdobną – wartość pośrednia – pożądane wzbogacanie bioróżnorodności, 2.1.3. roślinność synantropijna i ozdobna – wartość niska – możliwe wzbogacanie bioróżnorodności, różne formy zagospodarowania, wartość florystyczna: 2.2.1. obecność rzadkich i chronionych roślin – wysoka wartość – konieczna ochrona, 2.2.2. obecność roślinności rodzimej, naturalnych zbiorowisk – ochrona i możliwe wzbogacanie bioróżnorodności, 2.2.3. obecność roślinności synantropijnej na gruncie zdegradowanym – możliwa adaptacja zależnie od celów projektowych, 2.2.4. obecność roślinności synantropijnej i ozdobnej, inwazyjnej w zbiorowiskach naturalnych – konieczne zabiegi regulujące rozprzestrzenianie się roślinności obcej,
- tendencje: 2.3.1. wzrastająca rola roślinności rodzimej – wzmacnianie tendencji, 2.3.2. wzrastająca rola roślin synantropijnych – wzmacnianie lub ograniczanie tendencji, zależnie od idei, 2.3.3. wzrastająca rola ekspansywnych roślin obcego pochodzenia – ograniczanie tendencji,

- **fauna:**

- 3.1. obecność ssaków i innych zwierząt – ograniczone zmiany, możliwe wzbogacanie bioróżnorodności, 3.2. obecność głównie ptaków – możliwe wzbogacanie bioróżnorodności.

Do czynników estetycznych zaliczono:

- poziomy skali: 1.1. duża różnorodność dobrze wykształconych całości w wielu różnych skalach – zachowanie, 1.2. brak dobrze wykształconych całości – konieczność wzbogacenia formalnego i podkreślenia centrów jako akcentów, powiązanie z otoczeniem poprzez rytm i podobieństwa,
- silne centra: 2.1. istnienie silnych centrów – zachowanie, 2.2. brak centrów lub ich słaby wyraz – wzmocnienie centrów, ich wykreowanie,
- granice: 3.1. brak wyraźnych całości z centrami – wzmocnienie granic z zachowaniem powiązań, 3.2. wyraziste granice całości – zachowanie lub osłabienie dla wzmocnienia związków z otoczeniem,
- alternatywne powtórzenia: 4.1. związanie form wewnętrznych i zewnętrznych kontynuacją linii, kształtów, rytmów – zachowanie, 4.2. brak związania form wewnętrznych i zewnętrznych – wprowadzenie nawiazań,
- pozytywowa przestrzeń: 5.1. przestrzenie pozytywowe – zachowanie, ewentualne wzmocnienie centrów; 5.2. przestrzenie negatywowe – podział na przestrzenie pozytywowe, zaznaczenie centrów,
- dobry kształt: 6.1. kształty naturalistyczne – ewentualne wzmocnienie spójności i wyrazistości form, 6.2. kształty geometryczne – ewentualne zmiękczenie linii i wprowadzenie przenikania się,
- lokalne symetrie: 7.1. brak – wprowadzenie w miejscach wymagających zaakcentowania, 7.2. symetrie mocne – zachowanie u akcentów, osłabienie u elementów porządkowanych,

- głębokie związanie i niejednoznaczność: 8.1. brak czytelnych powiązań – wprowadzenie kontynuacji linii, kształtów, rytmów, 8.2. powiązania mocne – wzmocnienie zróźnicowania, uczynienie poszczególnych całości,
 - kontrast: 9.1. brak zróźnicowania – wzmocnienie wyrazu, 9.2. duże zróźnicowanie – zachowanie w akcencie, osłabienie w elemencie podrzędnym,
 - stopniowanie: 10.1. harmonijne stopniowanie struktur – zachowanie, 10.2. brak zróźnicowania poziomów struktur – uzupełnienie,
 - surowość: 11.1. sterylna perfekcja – obudowanie elementami rozwijającymi się genetycznie, 11.2. stan degradacji – selektywna renowacja z zachowaniem tożsamości,
 - echo: 12.1. istnienie elementów podobnych w obiekcie i jego otoczeniu – zachowanie lub wzbogacenie, 12.2. brak elementów podobnych – wzbogacenie struktury o podobieństwa,
 - pustka: – istnienie lub brak obszarów uspokojenia kompozycji – zrównoważenie akcentów w stosunku do tła,
 - prostota i wewnętrzny spokój: – adekwatność elementów – prostota budynków i naturalność zieleni – korekta zależna od sytuacji,
 - brak rozdzielenia: 15.1. związanie z otoczeniem – akcentowanie centrów w razie monotonii, 15.2. wyobcowanie – kształtowanie centrów na różnych poziomach, w obiekcie i poza nim.
- Przedstawiona metoda analiz nie daje prostych odpowiedzi. Wskazuje jedynie kierunki działań. Ich skala i sposób realizacji muszą pozostać w gestii projektanta.

Podsumowanie

To „życie”, o którym pisał Alexander, nie jest efektem konfiguracji, jak tego dowodził. To konfiguracja jest efektem „życia”, bo powstaje w wyniku działania, jest zapisem procesu i ostatecznie jest jego świadectwem. Organiczność więc jest cechą obiektu uchwyczonego w ruchu, w działaniu i w procesie. Rzeczy faktycznie „żywe” są więc „maszynami”, tylko stopień skomplikowania ich mechanizmów wymyka się wciąż pełnemu opisowi. Przedstawiona metoda daje pewien przybliżony pogląd na zdefiniowaną wcześniej organiczność terenu i określa najistotniejsze elementy, które wymagają rozważenia w procesie kształtowania przestrzeni organicznej.

W zakresie ekologicznym wskazywane są tu pożądane kierunki działań – zachowanie stanu zstanego lub wzbogacenie bioróżnorodności przez wprowadzenie roślinności rodzimej, zgodnej z roślinnością potencjalną oraz ewentualna modyfikacja elementów abiotycznych. W zakresie estetyki, elementy metody piętnastu kryteriów Alexandra zmodyfikowano tak, by były przydatne w projektach zagospodarowania terenu, wykorzystujących zieleni naturalistyczną. Opisana metoda może ułatwić proces projektowy obiektów organicznie wpisanych w swoje otoczenie, wskazując na istotne czynniki, niezbędne dla rozważań w analizach przedprojektowych, jak i na etapie weryfikacji przyjętych rozwiązań.

Literatura

- Alexander C. 2002a: The Nature of Order. Book 1, The phenomenon of life. The Center for Environmental Structure, Berkeley.
- Alexander C. 2002b: The Nature of Order. Book 2, The process of creating life. The Center for Environmental Structure, Berkeley.
- Alexander C. 2004: The Nature of Order. Book 4, The luminous ground. The Center for Environmental Structure, Berkeley.
- Alexander C. 2005: The Nature of Order. Book 3, A vision of a living world. The Center for Environmental Structure, Berkeley.
- Alexander C., Ishikawa S., Silverstein M., Jacobson M., Fiksdahl-King I., Angel S. 2008: Język wzorców, GWP, Gdańsk.
- Rostański K.M. 2007: The area evaluation with the scope of abilities for designed plant succession. [W:] Landscape Assessment – From theory to practice: Applications in planning and design. 18th International Annual ECLAS Conference. Faculty of Forestry, Belgrade, p. 335-341.

METHOD OF AREA EVALUATION WITH THE SCOPE OF ORGANIC RELATIONS IN LANDSCAPE DESIGN STUDIES

Summary

The paper presents basic elements of the method of area evaluation with the scope of organically design space and actions needed to realize this. Organicity is an expression of well balanced, sustainable structure. That structure represents network of the elements connected by functional and formal relations, emerging from local circumstances and cooperating with surrounding in a way enabling optimal work. Author collected the most important factors determining ecologically oriented greenery design. These factors are as follow: Ecological criteria – role in area nature structure; connections with nature system; habitat differentiation; shape of area; size of area; soil conditions; water conditions. Floristic criteria – biocoenotic potential; floristic value; tendencies. Faunistic criteria. To create full picture of organic space structure, either from aesthetic point of view, author adapted elements of Christopher Alexander method called Fifteen Fundamental Properties. Aesthetic factors supporting organic design are as follow: levels of scale; strong centers; thick boundaries; alternating repetition; positive space; good shape; local symmetries; deep interlock and ambiguity; contrast; gradients; roughness; echoes; the void; simplicity and inner calm; not-separateness. Answers for all questions given for mentioned criteria could give approximate statement on organicity of defined area, and thus lead proper activities in design of organic structure of area.